

Tid Torsdagen den 31 januari 2019, kl. 17:00-18:00
Plats Stora kollegiesalen, Stadshuset
Justerat Fredagen den 8 februari 2019, §§ 1-12, 14-17, 20-61
Anslaget Måndagen den 11 februari 2019, §§ 1-12, 14-17, 20-61

Omedelbart justerade paragrafer

Justerat Torsdagen den 31 januari 2019 §§ 13, 18, 19
Anslaget Måndagen den 4 februari 2019 §§ 13, 18, 19

Joakim Larsson
§§ 1-16, 18-61

Jan Valeskog

Lars Svärd
§ 17

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Joakim Larsson (M), ordföranden,
§§ 1-16, 18-61
Jan Valeskog (S), vice ordföranden

Lars Svärd (M)
Björn Ljung (L) §§ 1-17, 20-61
Cecilia Obermüller (MP)
Fredrik Lindstål (C)
Mikael Valier (KD)
Ulf Walther (S)
Maria Hannäs (V)
Peter Wallmark (SD)

Tjänstgörande ersättare:

Mikael Eskman (M) § 17
Arne Genschou (M)
Daniel Selenius (L) §§ 18, 19
Isabelle Ljungberg (S)
Jonas Santesson (V)

för Joakim Larsson (M)
för Kristina Lutz (M)
för Björn Ljung (L)
för Elisabet Carlsson (S)
för Sara Stenudd (V)

Ersättare:

Mikael Eskman (M) §§ 1-16, 18-61
Daniel Selenius (L) §§ 1-17, 20-61
Lennart Tonell (MP)
Diana Van (C)
Daniel Augustin Vencu Velasquez Castro
(S)
Emilia Wikström Melin (S) §§ 1-17, 20-61
Jeanette Malmström (SD)
Madeleine Kaharascho Fridh (Fi)

Stadsbyggnadsnämnden

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Tjänstemän:

Dessutom närvarade stadsbyggnadsdirektören Anette Scheibe Lorentzi, nämndsekreterare Maria Leffler och Julia Steen, borgarrådssekreterarna Annika Borg, Lovisa Lindholm och Adam Valli Löfgren och stadsbyggnadskontorets avdelningschefer samt handläggande tjänstemän i de aktuella ärendena.

§ 9

Centrala Telefonplan, Västberga 1:1 m.fl., Västberga,
Dnr 2013-05016-54

Beslut

Stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Björn Ljung (L), Cecilia Obermüller (MP), Fredrik Lindstål (C) och Mikael Valier (KD):

- 1 Stadsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna redovisningen av det tidiga samrådet.
- 2 Stadsbyggnadsnämnden beslutar att fortsatt planarbete påbörjas i enlighet med nedanstående samt i enlighet stadsbyggnadskontorets tjänstelåtande:

Den grönbå majoritetens målsättning är att hålla hög byggtakt samt att låta kvalitet prägla stadsutvecklingen. Föreliggande projekt innebär ett avsevärt tillskott av bostäder i ett attraktivt område med stor potential. Vi välkomnar den stora mängden nya bostäder i ett kollektivtrafiknära läge. Som framgår av redovisningen av det tidiga samrådet, finns en rad delar och punkter som behöver utredas ytterligare.

Utöver de synpunkter och behov av kompletterande utredningar som tydliggörs i ärendet, finns det ett antal frågor som behöver hanteras för att projektet som helhet ska bli positivt och genomsyras av stadskvaliteter:

Vi menar att det är nödvändigt att öppna en ytterligare uppgång till tunnelbanan. Vidare är området mellan höghusen inte lämpat för förskolegård, varvid vi anser att förskolan behöver en ny placering. Vi vill även understryka att skolplatserna i området är otillräckliga.

Skalförskjutningarna måste utredas och effekten för stadens skyline belysas. Vind – och mikroklimat kring de föreslagna skraporna behöver utredas vidare. Skrapornas gestaltning ska hålla hög kvalitet och redovisas med tydliga modeller med det tänkta fasadmaterialet samt skisser. De publika ytorna måste likaledes utformas med hög kvalitet och med krav på att de

översta våningarna blir publika ytor. Kvarter 2 och 3 ska utformas som slutna kvarter.

Handlingar i ärendet

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande från den 14 december 2018.

Bil § 9

Tjänsteutlåtandet avser redovisning av tidigt plansamråd och ställningstagande inför fortsatt arbete med förslag till detaljplan för Centrala Telefonplan, Västberga 1:1 m.fl. i stadsdelen Västberga. Kontoret föreslår att nämnden beslutar följande:

- 1 Godkänna redovisningen av det tidiga samrådet.
- 2 Fortsatt planarbete påbörjas i enlighet med kontorets tjänsteutlåtande.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Björn Ljung (L), Cecilia Obermüller (MP), Fredrik Lindstål (C) och Mikael Valier (KD) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S) och Peter Wallmark (SD) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt kontorets förslag.
- 3) Maria Hannäs m.fl. (V) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt följande:
  - 1 Stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av det tidiga samrådet.
  - 2 Stadsbyggnadsnämnden beslutar om fortsatt planarbete i huvudsak.
  - 3 Stadsbyggnadsnämnden avstyrker de två skyskraporna på 58 resp. 78 våningar, samt att därutöver anföra följande:

Telefonplan har ett mycket gynnsamt kollektivtrafiknära läge och är ett viktigt område i söderort för att utveckla med bostäder, arbetsplatser och en förbättrad stadsmiljö. Telefonplan är även starkt påverkat av närheten till motorvägen med buller och luftföroreningar. Bebyggelse vid Telefonplan måste anpassa sig till riksintresset LM-staden med dess omland. Vi menar, likt många av remissinstanserna, att bygga två skyskrapor med 58 respektive 78 våningar inte är förenligt med varken riksintresset eller med områdets kulturvärden och stadens mål i ÖP.

Vänsterpartiet anser att platsen är olämplig att bygga hus med så extrema höjder. Det finns en tradition i Stockholm att förlägga projekt med höga hus vid tullsnitten, vi menar att det är en bra tradition. Vi anser även att Kista är en plats för höga hus. Att bygga extremt höga hus är mycket kostsamt, och kräver då särskilda anordningar som fördyrar. Tornen påverkar även miljön i omlandet. Skuggning av både bostäder och gårdar i närmiljön kommer att ske på grund av tornen, under hela året och under stora delar av dygnet.

Vi föreslår att de höga skyskraporna sänks kraftigt och i nivå med det ursprungliga förslaget om 10 alt 20 våningar, att övriga föreslagna byggnader höjs med en våning, och att byggnaden med 17 våningar sänks. Vi menar att alla överdäckningar som behöver göras, såväl Telefonplan, Axelsberg och Örnberg är av godo för stadsmiljön och genererar mer byggbar mark intill överdäckningarna. Det kan inte vara avhängigt av att bygga två skyskrapor för att det ska bli av. Det måste finnas en starkare vilja i staden än så för att överdäckningar ska komma till stånd.

Vi vill även att förskolan utgår ur planen och att man finner en annan mer lämplig plats för den, närmare naturen och så att en fullgod förskolegård kan etableras.

Vi ser fram emot ett fortsatt planarbete med ovanstående ändringar.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Björn Ljung (L), Cecilia Obermüller (MP), Fredrik Lindstål (C) och Mikael Valier (KD).

Reservation

Vice ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S) och Peter Wallmark (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Maria Hannäs m.fl. (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Det var angeläget att detta komplicerade projekt i tidigt skede genomförde ett tidigt samråd för att få in synpunkter och en dialog med sakägare och andra viktiga remissinstanser. Det var något vi socialdemokrater har angivit som en given förutsättning i projektet.

Samrådet visar tydligt att det finns ett stort antal utformningsfrågor som måste klargöras och studeras vidare. Hela projektet med två skyskrapor är utformat i en skala som får anses vara helt oprövat tidigare och som därför innebär att viktiga principfrågor i stadsutvecklingen i staden noga måste studeras och klargöras. Byggnader som på detta vis avviker från etablerad höjd och skala måste verkligen vara av stort allmänt intresse och ha en funktion som tillför staden stora värden.

Invändningar som särskilt måste prövas och klargöras gäller bland annat riksintresset för flyget, risker kopplat till brand och säkerhet samt frågor kring kulturmiljö och därmed hur boende påverkas i närområdet. Förskolegårdens utformning kan som framgår av Länsstyrelsens synpunkter också ifrågasättas, liksom inte minst hur ekonomin för projektet kan bli hållbart även om en nedbantning av projektet skulle ske.

Exploateringsnämnden är mycket tydlig med att fler utredningar krävs för att kunna avgöra till vilken kostnad en överdäckning kan genomföras liksom att om tornen sänks så går inte investeringarna i allmän platsmark att genomföra. Projektet får inte innebära att kostnaderna för staden ej täcks av aktuella exploateringsintäkter, detta måste skyndsamt bli klarlagt i kommande arbete.

Ersättaryttrande

Madeleine Kaharascho Fridh (Fi) instämmer i särskilt uttalande från vice ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S).